

การศึกษาเชิงสังเคราะห์เกี่ยวกับสมรรถนะสากล Synthesis Study for Global Competency

อัญชลี สารรัตน์¹

Unchalee Sarnrattana¹

¹รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ

และกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถประสบความสำเร็จและปรับตัวเข้ากับสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ที่พร้อมรับมือและใช้ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสากลที่สามารถเข้าใจ เข้าถึงระบบประเด็นปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบนโลกที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างไร บทความนี้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ สมรรถนะสากลและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสากล โอกาสและความท้าทายสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาสมรรถนะสากลให้กับผู้เรียน

คำสำคัญ: สมรรถนะ, สมรรถนะสากล

Abstract

In the globalized world of the twenty-first century, global competencies will be crucial for the learner's success. Global competencies will help the learner to better understand global changes and successfully connect with global issues. This article introduce the knowledge of competency, global competency, guideline for developing global competences, opportunity and challenge outlook for Thailand to develop global competence learners.

Keywords: Competency, Global Competency

บทนำ

เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าการศึกษาเป็นพลังและศักยภาพของชาติที่บ่งบอกความสามารถในการแข่งขันจากเดิมที่แข่งขันกันเองไม่เข้มข้นมาก แต่ด้วยพลังอันรวดเร็วของดิจิทัลรวมกับการเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจ การอพยพย้ายถิ่นฐานการทำงานและการอยู่อาศัยของผู้คนจำนวนมากในโลก ความเข้มข้นของการแข่งขัน โดยเฉพาะด้านความเร็วจึงเพิ่มมากขึ้น การศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการสร้างเสริมศักยภาพของผู้เรียน จึงถูกท้าทายหรือคาดหวังจากสังคมให้ผลิตผู้เรียนที่มีสมรรถนะในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ใช่มีความรู้แต่ทำงานไม่เป็นหรือไม่มีประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการ

¹ Corresponding author: 081-4061462

Email address: unesar@kku.ac.th

แข่งขันไม่ได้ สมรรถนะของผู้เรียนจึงถูกหยิบยกมากำหนดเป็นจุดหมายหรือคุณลักษณะที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

สมรรถนะ แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มจากความสงสัยของ David McClelland ที่สงสัยว่าทำไมบุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลการทำงานที่แตกต่างกัน จึงได้ทำการศึกษาโดยแยกบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีออกจากบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานพอใช้ แล้วจึงศึกษาว่าบุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการทำงานที่แตกต่างกันอย่างไร จากผลการศึกษา ทำให้สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ (Competency) ซึ่งเป็นกลุ่มของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่สูงกว่ามาตรฐาน และในปี ค.ศ. 1973 McClelland ได้ตีพิมพ์บทความวิชาการเรื่อง Testing for Competence Rather than Intelligence ในวารสาร American Psychologist เพื่อเผยแพร่แนวคิดให้คนหันมาสนใจประเมินสมรรถนะมากกว่าประเมินเชาวน์ปัญญาหรือ IQ และได้สร้างแบบสัมภาษณ์ (Behavioral Event Interview -BEI) เพื่อค้นหาผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี จากการศึกษาของ David McClelland ในครั้งนี้จึงทำให้องค์กรต่างๆ หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับสมรรถนะ ทั้งที่ก่อนหน้านี้ก็มีการพบบทความเกี่ยวกับสมรรถนะในวารสารซึ่งเขียนโดย R.W. White ในปีค.ศ. 1959 ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะว่าเป็นแรงจูงใจในการทำงาน (Performance motivation) ในเวลาต่อมามีผู้ให้ความสำคัญและความหมายของสมรรถนะหลาย ความหมายและคำนี้ถูกนำไปใช้มากในสาขาการจัดการ การพัฒนาองค์กร ความหมายจึงแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ แต่ก็อยู่ในแนวที่หมายถึง **ความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆ ที่จะทำให้นักนั้นทำงานได้เหนือกว่าคนอื่นและประสบความสำเร็จ** สมรรถนะจึงถูกนำไปใช้เป็นมาตรฐานสำหรับพิจารณาคัดคนเข้าทำงาน ใช้ในการประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่ง และพัฒนาองค์กร เป็นต้น ต่อมาได้มีผู้ให้ความหมายของสมรรถนะอีกหลายท่าน เช่น Spencer and Spencer (1993) ให้ความหมายว่าหมายถึงคุณลักษณะพื้นฐานที่อยู่ภายในบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย อัตมโนทัศน์ ความรู้และทักษะที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันที่ทำให้บุคคลสามารถทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหรือในสถานการณ์ต่างๆ ได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน Thacker & Blanchard (2007) ให้ความหมายว่าหมายถึง กลุ่มความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นๆ สามารถทำงานได้แตกต่างจากผู้อื่น ในเชิงธุรกิจ สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มความสามารถ พันธะผูกพัน ความรู้และทักษะที่มากเพียงพอในบุคคลผู้นั้น ที่จะทำให้นักนั้นทำงานได้ในหลายสถานการณ์ และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอันที่จะทำให้นักนั้นและองค์กรนั้นประสบผลสำเร็จ บุคคลนั้นจึงต้องมีศักยภาพในการเข้าใจสถานการณ์และปฏิบัติตนได้ถูกต้องกับสถานการณ์ จึงจะทำงานได้สูงกว่ามาตรฐาน

จากคำว่าสมรรถนะที่ถูกกำหนดในยุคศตวรรษที่ 20 เมื่อโลกเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคสังคมฐานความรู้ (Knowledge age) และด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีสารสนเทศหรือดิจิทัลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การข้ามพรมแดนก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน จึงทำให้เกิดความสนใจและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะสากล (Global competencies) โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นประเทศที่มีความไวกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงก็ได้กำหนดสมรรถนะสากลว่านักเรียนในทุกระดับต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเศรษฐกิจโลก และประเด็นการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ดังนั้นความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในระดับสากลและการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสมรรถนะสากล จึงไม่ใช่สิ่งเกินความ

จำเป็นแต่เป็นความจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในผู้เรียนทุกระดับที่จะเป็นผู้กำหนดอนาคตของประเทศ (National Education Association, 2015, Page 2) และยังพบวารสารที่รวบรวมบทความเกี่ยวกับสมรรถนะสากล เช่น Online Journal for Global Engineering Education, International Journal of Global Education เป็นต้น

การพัฒนาสมรรถนะ

ดังที่กล่าวในส่วนต้นว่าสมรรถนะเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่แสดงออกมาหรือกระทำออกมาอย่างสม่ำเสมอ อันเนื่องจากการมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ค่านิยม (Values) ทักษะ (Skills) และ แรงจูงใจ (Motives) โดย **ค่านิยม** หมายถึง การเห็นคุณค่าของการกระทำที่ก่อให้เกิดคุณภาพ ความสำเร็จ การบรรลุเป้าหมายว่าเป็นสิ่งที่ดีและพึงกระทำ และมีความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ว่าตนเองสามารถทำสิ่งนั้นๆได้สำเร็จอย่างไม่น่ายาก จึงอยากกระทำพฤติกรรมนั้นๆ **ทักษะ** หมายถึง ความชำนาญที่เกิดจากการมีความรู้ความสามารถที่มากเพียงพอ ในการกระทำหรือการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง **แรงจูงใจ** เป็นความปรารถนาที่อยู่ลึกลงไปในจิตใต้สำนึกที่ผลักดันบุคคลให้กระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แรงจูงใจจึงเป็นพลังพื้นฐานที่ชักนำให้บุคคลเลือกแนวทางชีวิต ดังนั้นสมรรถนะจึงสามารถพัฒนาได้

หลักสูตรที่พัฒนาสมรรถนะ ควรเน้นสิ่งเหล่านี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเชิงลึกในแก่นสารของสมรรถนะแต่ละสมรรถนะหรือแต่ละรายการ David C. McClelland (1951) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) สมรรถนะพื้นฐาน (Threshold Competencies) ซึ่งหมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน และ 2) สมรรถนะที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากผู้อื่น (Differentiating Competencies) ซึ่งหมายถึงการมุ่งใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม แรงจูงใจ เจตคติ ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จอย่างดีเลิศ เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญมากกว่าสมรรถนะขั้นพื้นฐาน
2. กิจกรรมที่หลากหลาย เนื่องจากการเรียนรู้เรื่องสมรรถนะมิได้เกิดจากการบรรยายถ่ายทอด หากแต่เป็นการเรียนรู้ด้วยการตระหนักเข้าใจ สอดคล้องกับอรรถาธิบายในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งแตกต่างกันไป กิจกรรมต่างๆ จึงควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้โอกาสผู้เรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจของตนเองด้วยวิธีการที่ตนเองถนัด
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) โดย การเรียนรู้จากกลุ่ม การเปรียบเทียบความสามารถของตนกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้าเรียนตระหนักว่าตนได้พัฒนาความเข้าใจ และความสามารถมาได้เพียงใดแล้ว
4. กิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมและแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาตนเองได้ตามความเป็นจริงต่อไป
5. สร้างความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีผลต่อบุคคลในการนำหรือไม่นำสมรรถนะมาใช้ในการงาน จึงควรสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หรือสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” เพื่อดูแล “หน่ออ่อน” ของสมรรถนะให้มีโอกาสผลิบันในสภาพแวดล้อมใดๆก็ตามที่จะต้องเผชิญต่อไป ภูมิคุ้มกันที่ว่านี้เกิดจากการมีความรู้จนมั่นใจ มีความเชื่อและเห็นประโยชน์ รวมทั้ง

การฝึกดู ฝึกทำบ่อยจนเป็นปกติวิสัย และความมุ่งมั่นที่จะรักษาสัญญากับตนเองโดยการจัดทำเป้าหมายหรือแผนงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะจนสำเร็จ

เมื่อเน้น 5 ข้อ ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้เรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้ว่าการกระทำ อะไรใช่ อะไรไม่ใช่สมรรถนะ และจะเกิดความตระหนักรู้ในการแสดงออกของตนเองที่ไม่จำกัดเพียงการแสดงออกด้วยการกระทำ แต่ยังรวมถึงความคิดจิตใจเมื่อได้แสดงพฤติกรรมนั้นๆ ด้วย เมื่อทำได้ก็รู้ได้ทันที และเมื่อเห็นผู้อื่นแสดงสมรรถนะนั้นๆก็อ่านได้ทันที การตระหนักรู้ที่เกิดขึ้นนี้ เมื่อประกอบกับการชี้แนะให้เห็นความงดงามและประโยชน์ของสมรรถนะแล้ว ก็จะกลายเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่จะฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง

สำหรับวิธีสอนนอกจากวิธีสอนในห้องเรียนแล้วสมรรถนะยังอาจพัฒนาได้ด้วยวิธีการอื่นๆ ที่หลากหลายตามลักษณะของสมรรถนะแต่ละรายการ ตลอดจนตามระดับทรัพยากรและทุนในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ต่างกันไปในแต่ละองค์กร สำหรับวิธีสอนให้เกิดสมรรถนะมีหลายวิธี เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) การลงมือปฏิบัติด้วยตนเองหรือลงมือศึกษาด้วยตนเอง (Self Study) การฝึกในชีวิตจริง (Real-life Practice) การขอรับการปรึกษาชี้แนะ (Coaching/Mentoring) เป็นต้น ซึ่งวิธีสอนแต่ละวิธีมีจุดอ่อน จุดแข็ง แตกต่างกัน เช่น พัฒนาสมรรถนะทางด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด ทักษะการคิด และการใช้สมอง ควรเลือกใช้การอ่านค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเอง (Self Study) สมรรถนะที่ต้องอาศัยการลงมือปฏิบัติจริงจึงจะเกิดผลควรฝึกในสถานการณ์จำลอง (Simulation) หรือฝึกในสถานการณ์จริง (Real-life Practice) การขอรับคำปรึกษาชี้แนะ (Coaching/Mentoring) วิธีนี้เหมาะสำหรับสมรรถนะที่จำเป็นต้องได้รับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เช่น ความเห็น ข้อชี้แนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเฉพาะเรื่องเฉพาะตนจากผู้รู้ หรือผู้มีประสบการณ์

ส่วนใหญ่การพัฒนาสมรรถนะสามารถเกิดขึ้นได้ในที่ทำงาน หรือในสภาพแวดล้อมที่ปฏิบัติงานอยู่โดยตรง แต่ก็สามารถสร้างศูนย์พัฒนา (Development Center) ขึ้น เพื่อใช้พัฒนาสมรรถนะได้ การพัฒนาสมรรถนะโดยใช้ ศูนย์พัฒนา (Development Center) จะเหมาะสำหรับองค์กรที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีเพียงพอ โดยในศูนย์พัฒนา จะต้องออกแบบกิจกรรมต่างๆในการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับสมรรถนะรายการต่างๆที่ต้องการพัฒนา ศูนย์พัฒนา จึงเป็นการรวมกิจกรรมต่างๆหลายรูปแบบ เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบทดสอบและกรณีศึกษา การนำเสนอบทบาทสมมติ (Role Play), การจัดสถานการณ์จำลอง (Simulation), การเล่นเกมต่างๆรวมถึงเกมคอมพิวเตอร์เข้าไว้ในที่เดียวกันเพื่อสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ความเข้าใจ การคิดแบบต่างๆ ทักษะ ความชำนาญ ความคล่องแคล่ว เป็นต้น

สมรรถนะสากลคืออะไร

National Education Association (NEA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายสมรรถนะสากลว่าหมายถึงการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประเด็นระดับนานาชาติอย่างลึกซึ้ง มีความสามารถในการเรียนรู้และการทำงานกับเพื่อนต่างภาษาและต่างวัฒนธรรม มีความคล่องแคล่วใน

ภาษาต่างประเทศ มีทักษะในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างผลงานให้เกิดขึ้นกับสังคมโลกได้ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. ความตระหนักเรื่องในระดับนานาชาติ (International awareness) ที่ประกอบด้วยการมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์โลก ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเหตุการณ์รอบโลก โดยเฉพาะต้องตระหนักว่าเหตุการณ์ระดับชาติและระดับโลกมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงถึงกัน การกระทำของคนแต่ละคนอาจมีผลกระทบกับคนส่วนใหญ่ในสังคมได้ รวมทั้งการกระทำในประเทศใดประเทศหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นได้ เช่นกัน

2. ยินดีกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciation of cultural diversity) มีความยินดีรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยมีความรู้และเข้าใจ ถึงความแตกต่างทางความคิด มุมมองและการปฏิบัติของคนที่มาจากรั้ววัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ เคารพในความแตกต่างข้ามวัฒนธรรมและแสวงหาโอกาสที่ดีจากความแตกต่างนี้

3. ความคล่องแคล่วในภาษาต่างประเทศ (Proficiency in foreign language) มีความสามารถในการใช้ภาษาได้สองภาษาขึ้นไปเพื่อการอ่าน การเขียน การพูด เพื่อการสื่อสารที่ดีและสำหรับทำความเข้าใจความคิด ความต้องการ ของเจ้าของภาษาที่เป็นคนต่างวัฒนธรรม

4. ทักษะการแข่งขัน (Competitive skills) สนใจ ติดตามความรู้ที่เป็นประเด็นของประเทศต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ที่นำไปสู่การแข่งขันในตลาดโลกได้

Curran (2003) กล่าวว่าบุคคลที่มีสมรรถนะสากลคือบุคคลที่สามารถยอมรับและชื่นชมวัฒนธรรมอื่น และมีความสามารถปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างชาติ สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ โดยไม่มีความแตกแยก

Hunter,W.D. (2004) กล่าวว่าสมรรถนะสากลหมายถึงการที่บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองมีผลกระทบกับโลก และโลกมีผลกระทบกับตนเองอย่างไร และสามารถรับรู้ต่อการตอบสนองในอนาคตได้

Roekel (2013) กล่าวว่าสมรรถนะสากลหมายถึงการมีความรู้ ความเข้าใจที่ลึกซึ้งในประเด็นของโลก มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้การทำงานร่วมกับบุคคลที่มีพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม การสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศและทักษะการผลิตที่พึงพาระหว่างชุมชนโลก

ทำไมจึงต้องส่งเสริมสมรรถนะสากล

แรงกดดันที่ทำให้ผู้กำหนดนโยบายต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะสากลคือ

1. เศรษฐกิจของแต่ละประเทศมีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันและมีแนวโน้มจะเชื่อมโยงกันมากขึ้น อันเนื่องจากการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศที่มีจำนวนมากในการนำเข้า การส่งออกสินค้าและการแลกเปลี่ยนเงินตราของแต่ละประเทศ ตัวอย่างราคาน้ำมันมีผลต่อราคาสินค้าของประเทศที่นำเข้าน้ำมันและรายได้ของประเทศส่งออกน้ำมัน ในสหรัฐพบว่า 1 ใน 5 อาชีพ จะเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับค้าขายระหว่างประเทศ

2. การเคลื่อนย้ายหรือการย้ายถิ่นของคนในโลกนี้มีมากขึ้น โดยเฉพาะในอเมริกาพบว่า ใน ปี 2006 มีนักเรียนต่างชาติเข้ามาเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น 43 % และเพิ่มขึ้นเกือบ 10 % ใน 10 ปี จึงทำให้เกิดความหลากหลายทางภาษาพูดและวัฒนธรรม สำหรับประเทศไทยจากสถิติของปี พ.ศ.2558 พบว่าใน

เมืองไทยมีนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ในโรงเรียนนานาชาติจำนวน 41,219 คนต่อปี และในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10 นักเรียนเหล่านี้เมื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาก็จะเลือกศึกษาในหลักสูตรนานาชาติหรือหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษที่ได้มาตรฐาน หรือไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ

3. ปัญหาหรือเหตุการณ์ระดับโลก เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น การเกิดโรคและแพร่กระจายโรค HIV หรือ AIDS โรคไข้หวัด H1N1 หรือการกำลังผิดกฎหมาย การก่อการร้ายข้ามชาติเริ่มมีมากขึ้นและรุนแรงขึ้น

4. สมรรถนะสากลช่วยเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่าการส่งเสริมสมรรถนะสากลทำให้ผู้เรียนต้องเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศ เพิ่มเติมจากภาษาแม่ จึงทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการรู้คิด การคิดขั้นสูงและการคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งพบว่าผู้เรียนมีคะแนนสอบจากการทดสอบมาตรฐานต่างๆ สูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศ

5. ผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก และจากข้อตกลงดังกล่าวสาขาอาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรีได้ใน 10 ประเทศอาเซียนมี 7 สาขาอาชีพ คือวิศวกร พยาบาล สถาปนิก การสำรวจ นักบัญชี ทันตแพทย์ และแพทย์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรของสาขาวิชาชีพดังกล่าว ควรพัฒนาให้นักศึกษามีสมรรถนะสากลเพื่อให้นักศึกษามีโอกาสการทำงานที่กว้างขวางขึ้นและมีความพร้อมในการแข่งขันกับประเทศอื่น

นโยบายและแนวทางในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีสมรรถนะสากล

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดนโยบายการบรรลุสมรรถนะสากลว่า ระบบการศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค ทั้งถึงและทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงการพัฒนาดตนเองให้เต็มศักยภาพ ควรมีหลักสูตรที่มีคุณภาพ เข้มข้น ในการสอนทักษะและความรู้ที่จำเป็น แห่ง ศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการปฏิบัติที่ดีของประเทศต่างๆ ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องมีการเตรียมและฝึกอบรมผู้สอนและบริหารสถานศึกษาร่วมด้วยจึงจะประสบผลสำเร็จ และได้เสนอแนวทางต่อไปนี้

1. ออกแบบและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะสากลให้ครูประจำการ ผู้บริหารสถานศึกษา และรายวิชาในหลักสูตรเตรียมครู เพื่อให้มีมุมมองที่เป็นสากล เพื่อครูจะได้นำประสบการณ์เหล่านั้นสู่ชั้นเรียน

2. หาวิธีการสนับสนุน ช่วยเหลือให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียนในระดับนานาชาติให้มากขึ้น ให้ นักเรียน ครู นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ ได้ไปศึกษาแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ

3. ขยายการสอนภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น โดยการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศให้กับครูอาจารย์ โดยเฉพาะภาษาที่จะนำไปสู่การแข่งขันระหว่างประเทศ และความปลอดภัยของประเทศ

4. เติบเคียงมาตรฐาน ระบบการศึกษา ความเข้มแข็งของชุมชนและครอบครัว กับประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าแนวทางการส่งเสริมผู้เรียนให้มีสมรรถนะสากล

ลักษณะ 5 ประการของ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ที่มีสมรรถนะสากล

1. รักการมีความรู้โลกทรรศน์ที่มากและหลากหลาย โดยมีความรู้รอบตัวหลายด้านทางการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และการพัฒนาเทคโนโลยี และหมั่นใช้โนทัศน์ของความรู้ดังกล่าวอยู่เสมอหรืออย่างต่อเนื่องเพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ไม่ใช้ความรู้เพียงมุมมองเดียวหรือเพียงด้านเดียวในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เห็นคุณค่าและเคารพความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม มีความตระหนักถึงความรวดเร็วในการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างคนในโลก และใช้ความสามารถเกี่ยวกับโลกทรรศน์ที่มีอยู่ในตนเองเพื่อการติดต่อ เชื่อมโยงได้

2. เข้าใจมิตินานาชาติที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ตนศึกษา ไม่ว่าตนจะเรียนสาขาที่ต้องมีมุมมองหลายชาติ หลายวัฒนธรรม (เช่น มานุษยวิทยา) หรือ สาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับกับวัฒนธรรมเลย (เช่น ฟิสิกส์) หลักสูตรต่างๆ ในมหาวิทยาลัยจึงควรเติมเต็มความรู้และมุมมองสากลให้นักศึกษาในทุกสาขา

3. สื่อสารภาษาอื่นๆ ได้อย่างดีและหรือสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ นักศึกษาที่มีสมรรถนะสากลจะตระหนัก ถึงความจำเป็นที่ต้องมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอื่นได้อย่างดี ในระดับเชี่ยวชาญ (Specialist level) ระดับคล่องแคล่ว (Proficiency level) และข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural level) ได้ เนื่องจากภาษาจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมผ่านการสื่อสารทางภาษา

4. แสดงให้เห็นถึงการมีความตื่นตัวและปรับตัวด้านการข้ามวัฒนธรรม เพราะหากนักศึกษาเหล่านี้เคยมีประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรมเช่น ไปศึกษาต่างประเทศ ฝึกงานหรือทำงานระยะสั้นในต่างประเทศ ประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์สำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาสมรรถนะสากล ได้เป็นอย่างดี และยังเป็นโอกาสที่ให้นักศึกษาได้ประเมินหรือเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ ของวัฒนธรรมเดิมของตนเองกับวัฒนธรรมของประเทศที่ตนไปอยู่ ที่ทำให้นักศึกษามีกรอบแนวคิดใหม่ที่เป็นสากลมากขึ้น

5. มีสมรรถนะสากลติดตัวตลอดชีวิต นักศึกษาที่มีสมรรถนะสากลจะเห็นคุณค่าและประโยชน์ของความรู้ที่เป็นสากลที่เกิดกับตนเองและที่เติมเต็มให้กับตนเอง ที่นอกเหนือจากการได้งานที่ดีขึ้นหลังจากมหาวิทยาลัย และยังพบว่าสมรรถนะสากลทำให้ตนเองสามารถช่วยเหลือสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับที่กว้างขึ้นได้

ทำอย่างไรให้นักศึกษามีสมรรถนะสากล

1. ให้นักศึกษามีความรู้โลกทรรศน์ที่มากและหลากหลาย ในรายวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) หรืออื่นๆทั้งในและนอกห้องเรียนหรือนอกมหาวิทยาลัยและให้นักศึกษาสามารถนำประสบการณ์ต่างประเทศมาเทียบโอนหน่วยกิตได้ หรือในบางสาขาอาจจัด international studies เป็นวิชาโท ให้นักศึกษาสืบค้นงานวิจัยในระดับสากลมาอ่าน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และจะยิ่งดีมากถ้าได้ทำงานกับเพื่อนต่างวัฒนธรรม

2. ให้คณาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์นานาชาติและสอนเนื้อหาที่เป็นสากล โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณ หรือให้แรงจูงใจพิเศษ

โอกาสและความท้าทายสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาสมรรถนะสากลให้กับผู้เรียน

การรวมกันของประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปเป็นสหภาพยุโรปตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 ปรากฏอย่างเป็นทางการในที่ประชุมสุดยอดของบรรดาผู้นำประเทศสมาชิกประชาคม ยุโรป ณ กรุงปารีส ในปี ค.ศ. 1972 (พ.ศ.2515) นำมาสู่การเคลื่อนย้ายผู้ทำงานและนักศึกษาระหว่างกันจนเกิดการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสหภาพยุโรป (European Qualification Framework, EQF) ในปี ค.ศ.2012 (พ.ศ.2555) ขึ้น เพื่อให้ประเทศต่างๆ ในยุโรปมีแนวทางสำหรับใช้พิจารณารับแรงงาน นักวิชาชีพและนักศึกษาของประเทศอื่นได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ และกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาเองก็มีการเคลื่อนย้ายในทำนองเดียวกันมานานแล้ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้มีการเคลื่อนย้ายของผู้คนจำนวนมากเพื่อการค้า การลงทุน การลดต้นทุนการผลิต การศึกษา การประกอบอาชีพ และในการเคลื่อนย้ายดังกล่าวพบว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ ถูกนำมาใช้ในการสื่อสารระหว่างกันมากที่สุด ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนซึ่งประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งในสมาชิกที่ก่อตั้งอาเซียน โดยรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อร่วมผลักดันให้เกิดการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ตามแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน พ.ศ.2552-2558 ที่ปรากฏในปฏิญญาชะอำ หัวหิน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ก็มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคมและระบบเศรษฐกิจของ ประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ในเวทีระดับนานาชาติ ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป้าหมายหนึ่งคือการผลักดันให้ประเทศพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันเพื่อมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง และจากผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรีและจากข้อตกลงดังกล่าว สาขาอาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรีได้ใน 10 ประเทศอาเซียนมี 7 สาขาอาชีพ คือวิศวกร พยาบาล สถาปนิก การสำรวจ นักบัญชี ทันตแพทย์ และแพทย์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรของสาขาวิชาชีพดังกล่าว ควรต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ นักศึกษามีสมรรถนะสากลที่จะสามารถสร้างและเพิ่มโอกาสการทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้สูงขึ้น อีกระดับ มีความพร้อมในการแข่งขันและร่วมมือกับประเทศอื่น จากโอกาสของการรวมตัวของประชาคมอาเซียน ในครั้งนี้

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นระดับการศึกษาหนึ่งที่เป็นรากฐานสำคัญและสนับสนุนการผลิตกำลังคนในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อออกไปพัฒนาประเทศสู่ เป้าหมายที่พึงประสงค์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานอุดมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกฎหมายการปฏิรูปการศึกษา 2) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และ 3) เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนให้มีคุณภาพและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบเคียง

กับมาตรฐานสากลที่สอดคล้องกับ Asian Quality Assurance และ Asia Pacific Quality Network (ประเทศสมาชิก 29 ประเทศ) รวมทั้งนโยบายสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาลเพื่อให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระ คล่องตัวในการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา การวิจัยของมหาวิทยาลัยไทยเมื่อเทียบกับระดับโลก โดยมี มหาวิทยาลัยเก่าแห่งที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษามีสมรรถนะสากลและสมรรถนะวิชาชีพ โดยใช้หลักการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Talent management) โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพที่ผู้จบการศึกษาได้ไปประกอบวิชาชีพ ควรทำหลักสูตรภาษาอังกฤษที่รายวิชามีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพสากล และจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้นักศึกษาที่จบแล้วสามารถไปทำงานหรือศึกษาต่อในต่างประเทศได้และเป็นที่ยอมรับ เพื่อผลักดันให้มีใบประกอบวิชาชีพสากล

1. การพัฒนาสมรรถนะสากล

มหาวิทยาลัยควรสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศหรือมูลนิธิสากลเพื่อจัดตั้งสถาบันภาษาให้มากขึ้นในมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะทางภาษา เต็มเต็มความรู้ เกิดมุมมองสากลและมุมมองด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม เห็นคุณค่าและเคารพความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม ทำโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเพิ่มขึ้น จัดกิจกรรมระหว่างนักศึกษาชาติต่างๆ เพื่อให้นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนมุมมอง เข้าใจมีจินตนาการชาติที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ตนศึกษา โดยพัฒนาผ่านรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีการกำหนดในโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรีทุกสาขา จำนวน 30 หน่วยกิต เพราะรายวิชาศึกษาทั่วไปมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษามีโลกทรรศน์กว้างไกล เข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

2. การพัฒนาสมรรถนะสากลวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยในประเทศไทยโดยสาขาวิชาควรเร่งพัฒนาหลักสูตรนานาชาติที่เรียนเป็นภาษาอังกฤษให้เป็นหลักสูตรที่มีรายวิชาตามมาตรฐานของวิชาชีพ (National Quality Framework) ของประเทศที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลหรือประเทศที่มีกรอบความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตร่วมกัน และจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเป็นภาษาอังกฤษ ที่จะนำไปสู่การยอมรับและสำหรับเทียบโอนหน่วยกิต การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพร่วมกัน และ การลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัยของนักศึกษาให้เกิดขึ้นได้ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับหลักสูตร ซึ่งอาจวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร ดังนี้

2.1) สํารวจหลักสูตรของประเทศตํางๆ โดยเฉพาะหลักสูตรที่ประสบผลสําร็จเพื่อให้เกิดแนวคิด ยุทธศาสตรที่มีความเป็นสากลมากขึ้น มีการเชิญผูัเชี่ยวชาญมาใหัขอเสนอแนะ พัฒนาความร่วมือกับ ตํางประเทศ จัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรที่จําเป็น จัดโครงหรือกิจกรรมพัฒนาบุคลากร

2.2) รัับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ตํางประเทศและเต็มใจพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะสากล

2.3) สร้างแรงบันดาลใจหรือความร่วมือของคณาจารย์เพื่อทําลัหลักสูตรให้มีความเป็นสากล ให้ การสนับสนุนความดีความชอบกับคณาจารย์ที่มีความตระหนักและทํางานขํามัวัฒนธรรม

2.4) กรรมการผูัรับผิดชอบหรือกรรมการบริหารหลักสูตรควรสัือหรือแสดงความสัมพันธ์ของ สมรรถนะสากลกับมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้คณาจารย์ผูัสอนเข้าใจจุดเนั้นของหลักสูตร มีพันธะในการพัฒนา นักศึกษาให้มีสมรรถนะสากลวิชาชีพ

2.5) ส่งเสริมคณาจารย์ให้เรียนรู้เทคโนโลยีที่จะช่วยเพิ่มความเป็นนานาชาติ การเรียนรู้ขํามั วัฒนธรรมและโอกาสการสร้างควมร่วมือ

2.6 ทํากรอบเวลาเพื่อให้เกิดการดําเนินงานได้ตามแผน และมีการประเมินผลลััพท์เพื่อปรับแผน ให้เป็นไปตามเป้าหมายและการประกันคุณภาพ

อัญชลี สารรัตน์ะ สุวดี เอื้ออรัญโชติ ปวีร์ ศิริรักษ์และ สมสมร เรืองวรบูรณ์ (2559) ได้ ศึกษา สมรรถนะสากลของนักศึกษาสาขาทันตแพทยศาสตร พยาบาลศาสตร และสาขาวิศวกรรมศาสตร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะสากลของนักศึกษาสาขาทันตแพทยศาสตร พยาบาลศาสตรและสาขา วิศวกรรมศาสตร การวิจัยดําเนินการเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การวิจัยเอกสารเพื่อศึกษาองค์ประกอบของ สมรรถนะสากลทั่วไปและสมรรถนะสากลวิชาชีพ ระยะที่ 2 การวิจัยอนาคตจํานวน 2 รอบจากผูัเชี่ยวชาญทั้ง สามสาขาวิชาชีพจํานวน 69 คน โดยรอบที่หนึ่งเป็นการสัมภาษณ์ รอบที่สองเป็นการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยคํานวณหาคํามัธยฐาน ฐานนิยมและ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่าผูัเชี่ยวชาญ เห็นสอดคล้องกันว่าสมรรถนะสากลของทันตแพทยควรมี 9 องค์ประกอบ ตามลําดับความสําคัญ ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2) สมรรถนะด้านประสิทธิภาพบุคคล 3) สมรรถนะด้านการทํางานเป็น ทีม 4) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี 5) สมรรถนะด้านภาษาและการสื่อสาร 6) สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ 7) สมรรถนะด้านความเป็นผู้นําและการจัดการ 8) สมรรถนะด้านความรู้ และ 9) สมรรถนะด้านจิตสํารณะ สมรรถนะสากลสาขาพยาบาลควรมี 10 องค์ประกอบ ตามลําดับความสําคัญ ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านการ สื่อสาร 2) สมรรถนะด้านความเป็นไทย 3) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ 4) สมรรถนะด้านการเป็นผู้ใ้รู้ และการเป็นนักคิดริเริ่ม 5) สมรรถนะด้านความรู้ 6) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี 7) สมรรถนะด้านจิตบริการ 8) สมรรถนะด้านจริยธรรม คุณธรรม จิตสํารณะ 9) สมรรถนะด้านวัฒนธรรม 10) สมรรถนะด้านการทํางาน เป็นทีมและภาวะผู้นํา โดยลําดับที่ 1-3 มีความสําคัญเท่ากัน ส่วนสมรรถนะสากลของวิศวกรควรมี 9 องค์ประกอบ ตามลําดับความสําคัญ ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ 2) สมรรถนะด้านทํางานเป็นทีม 3) สมรรถนะด้านจิตสํารณะ 4) สมรรถนะด้านประสิทธิภาพบุคคล 5) สมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม 6) สมรรถนะด้านคามเป็นผู้นําและการจัดการ 7) สมรรถนะด้านความรู้ 8) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี และ 9) สมรรถนะด้านภาษาและการสื่อสาร สมรรถนะดังกล่าวสามารถบูรณาการได้ทั้งในรายวิชาศึกษาทั่วไปและ

รายวิชาซีฟตามหลักสูตร สำหรับภาพอนาคตประกอบด้วย 1) โอกาสและความท้าทาย 2) อนาคตภาพด้านดี 3) อนาคตภาพที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด และ 4) อนาคตภาพที่มีแนวโน้มไม่ดี โดยสรุปดังนี้

1) โอกาสและความท้าทาย การพยายามรวมกันของประเทศต่างๆ ในแต่ละทวีปตั้งแต่ทวีปยุโรปเป็นต้นมา และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน และจากผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก ที่สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรีได้ใน 10 ประเทศอาเซียนมี 7 สาขาอาชีพ คือวิศวกร พยาบาล สถาปนิก การสำรวจ นักบัญชี ทันตแพทย์ และแพทย์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรของสาขาวิชาชีพดังกล่าว ควรต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ให้นักศึกษามีสมรรถนะสากลที่จะสร้างและเพิ่มโอกาสการทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้สูงขึ้น อีกระดับ มีความพร้อมในการแข่งขันและร่วมมือกับประเทศอื่น จากโอกาสของการรวมตัวของประชาคมอาเซียนในครั้งนี้

2) อนาคตภาพด้านดี (Optimistic scenario) สร้างคนดี มีคุณธรรมและความสำเร็จจากโอกาสและความท้าทายดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษามีสมรรถนะสากลและสมรรถนะวิชาชีพ โดยใช้หลักการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทุนมนุษย์ (Talent management) โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพที่ผู้จบการศึกษาได้ไปประกอบวิชาชีพ ควรทำหลักสูตรภาษาอังกฤษที่รายวิชามีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพสากล และจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้นักศึกษาที่จบแล้วสามารถไปทำงานหรือศึกษาต่อในต่างประเทศได้และเป็นที่ยอมรับ เพื่อผลักดันให้มีใบประกอบวิชาชีพสากล

3) อนาคตภาพที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด (Possible scenario) ศักยภาพในการเปิดหลักสูตรนานาชาติ จำเป็นที่มหาวิทยาลัยต้องมีความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับหลักสูตร ต้องมีคณาจารย์ที่มีสมรรถนะสากล มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับคล่องแคล่ว ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาผู้เรียน ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการพัฒนานับสิบปี มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อม ซึ่งในประเทศไทยมีหลายมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงควรเร่งพัฒนาหลักสูตรนานาชาติที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสากลโดยมหาวิทยาลัยบรรจุไว้ในแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยสาขาวิชาอาจกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ เช่น พัฒนาหลักสูตรนานาชาติหรือปรับหลักสูตรเดิมให้มีความเป็นนานาชาติมากขึ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งหลักสูตร

4) อนาคตภาพหรือแนวโน้มด้านไม่ดี (Pessimistic Realistic Scenario) การขาดการส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศและสถานประกอบการหรือโรงพยาบาลเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้กับนักศึกษา เนื่องจากการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะจำเป็นต้องเรียนรู้แบบลงมือกระทำ มีบรรยากาศของการอภิปรายและเรียนรู้แบบแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพจริงของวิชาชีพ เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน มีค่านิยมคุณภาพและมีการให้ข้อมูลป้อนกลับกับผู้เรียนอย่างทันท่วงทีจนผู้เรียนพัฒนาเป็นสมรรถนะ การประเมินควรมุ่งประเมินให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองและอย่าให้เกรดสูงหรือง่ายเกินไป

มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ควรเร่งสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยกับต่างประเทศ ไม่ควรเปิดหลักสูตรใหม่ มากจนเกินไปที่ทำให้เป็นภาระในการเรียนการสอน และการทำเอกสาร ควรให้อาจารย์ที่เก่งใช้ศักยภาพสูงสุด เพื่อพัฒนาองค์กร

ผู้กำหนดนโยบายควรปรับทัศนคติเชิงลบที่ว่าทำอะไรประเทศไทยก็สู้ประเทศที่พัฒนาแล้วไม่ได้ ไม่ควรมีมุมมองในเชิงแข่งขันเพียงอย่างเดียว ควรมีมุมมองการสร้างความร่วมมือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็น ทีมอย่างสร้างสรรค์และการสร้างอำนาจสำหรับการต่อรองได้

สรุป

สมรรถนะคือ กลุ่มของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่สูงกว่ามาตรฐาน ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมและแรงจูงใจที่จะทำให้คนผู้นั้นทำงานได้เหนือกว่าคนอื่นหรือสามารถทำผลงานได้แตกต่างจาก ผู้อื่นและประสบความสำเร็จ จึงได้มีการนำสมรรถนะมาใช้โดยเฉพาะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการ ศึกษา การเตรียมคน และ การบริหารจัดการคน เมื่อโลกเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคสังคมฐานความรู้ (knowledge age) และด้วยพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีสารสนเทศหรือดิจิทัลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การข้ามพรมแดนจึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะสากล เพื่อให้มนุษย์ ที่มีสมรรถนะสามารถให้ทำงานได้ในหลายสถานการณ์ หลายวัฒนธรรมและหลายประเทศ จากความหมาย ดังกล่าวสมรรถนะและสมรรถนะสากล จึงสามารถพัฒนาได้และมีความจำเป็นต้องพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และ จุฑา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2553). **สมรรถนะ เข้าใจ ใช้เป็น เห็นผล**. กรุงเทพฯ: บริษัทชิเคเนเจอร์ โซลูชั่นส์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)**. ค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2559, จาก http://planning2.mju.ac.th/goverment/20111119104835_planning/Doc_25581106184920_927083.pdf
- อัญชลี สารรัตน์ สุวดี เอื้ออริยโชติ ปวีร์ ศิริรักษ์ และ สมสมร เรืองวรบูรณ์. (2559). **สมรรถนะสากลของนักศึกษาสาขาทันตแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ และสาขาวิศวกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- Curran, K. (2003). **Global Competencies that Facilitate Working Effectively Across Cultures**. Retrieved October 9, 2015, from <http://content.monster.com.sg/manament/5808>.
- Hunter, W.D. (2004). Got Global Competency ?. **International Education**. Stanley Foundation. Retrieved October 10, 2015, from www.dfwworld.org.
- McClelland, David C. (1951). **Personality**. New York: William Sloane.
- McClelland, David C. (1985). How Motives, Skills, and Values Determine What People Do. **American Psychologist**, 40(7). Pp.812-825.

- McClelland David C. (1987). **Human Motivation**. Cambridge: Cambridge University Press.
- McClelland, David C., and Winter, David G. (1969). **Motivating Economic Achievement**. NY: Free Press.
- National Education Association. [n.d]. **An NEA policy brief /Cultural Competence**. Retrieved October 10, 2015, from www.nea.org
- Roekel, Van Dennis. (2013). **Global Competence Is a 21st Century Imperative**. National Education Association. Center for Great Public School. Washington, DC. Retrieved October 8, 2015, from www.nea.org/asset/docs/HE/PB28A_Global_Competency11.pdf.
- Russo, S.L. & Osborne Leigh Ann. [n.d]. **The Globally Competent Student**. Retrieved October 8, 2015, from <http://www.aplu.org/NetCommunity/Document.Doc?id=41>
- Spencer, Lyle M., and Spencer, Signe M. (1993). **Competence At Work: Models for Superior Performance**. New York: John Wiley & Sons.
- Thacker, James W & Blanchard, P Nick. (2007). **Effective Training, Systems, Strategies, and Practices**. 3rd ed. USA: Prentice Hall, Inc.
- Watch”U.S.Global Competence:A 21st Century Imperative”. [n.d]. Retrieved October 17, 2015, from www.usglobalcompetence.org